

Lovforslag nr. L 108. Fremsat den 13. december 1984 af undervisningsministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om gældssanering af statsgaranterede studielån

(Indførelse af ankenævn m.v.).

§ 1

I lov nr. 292 af 9. juni 1982 om gældssanering af statsgaranterede studielån foretages følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 2 ændres »oktober« til: »juli«.

2. § 5, stk. 1, affattes således:

»På grundlag af de indkomne ansøgninger, den givne bevilling og rentetilskudsprocenten for de foregående tilskudsår fastsætter ministeren rentetilskudsprocenten for det kommende tilskudsår, jfr. dog stk. 2.«

3. I § 6, nr. 1 tilføjes efter »tilbagebetalingspligten«: »efter reglerne om uddannelsesstøtte«.

4. § 11, affattes således:

§ 11. »Klager over afgørelser efter loven truffet af Statens Uddannelsesstøtte eller Hypotekbanken kan indbringes for Ankenævnet for Gælds sanering af Statsgaranterede Studielån, der træffer den endelige administrative afgørelse.

Stk. 2: Klager skal indbringes inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den på-

gældende. Afgørelserne skal indeholde oplysning om klageadgangen.

Stk. 3. Ankenævnet kan indtil 6 måneder efter afgørelsen se bort fra overskridelse af fristen, når overskridelsen af særlige grunde er undskyldelig.

Stk. 4. Ankenævnet består af en formand, der skal opfylde de almindelige betingelser for at kunne blive dommer, og 2 andre medlemmer. Medlemmerne beskikkes af undervisningsministeren for et tidsrum af 4 år.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter forretningsorden for ankenævnet.«

5. § 17 ophæves.

§ 2

§ 1, nr. 1, og 2, har virkning for tilskudsåret 1986-87 og følgende tilskudsår. § 1, nr. 3, og 5, træder i kraft dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende.

Stk. 2. § 1, nr. 4, finder anvendelse på klager over afgørelser vedrørende ansøgninger om tilskud for tilskudsåret 1986-87 og følgende tilskudsår. De hidtidige regler finder fortsat anvendelse med hensyn til klager vedrørende tilskud for tidligere tilskudsår.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Loven om gældssanering af statsgaranterede studielån, der trådte i kraft den 1. januar 1983, skal ifølge § 17 tages op til revision i folketingsåret 1984-85.

Ifølge bemærkningerne til denne bestemmelse skal revisionen foretages på grundlag af de indvundne erfaringer med gældssaneringen i tilskudsåret 1983-84 »bl.a. med henblik på at afløse den foreslåede bevillingsstyrede tilskudsordning med en lovbunden ligesom den, der gælder for uddannelsesstøtten.«

Den bevillingsstyrede ordning blev indført, fordi man fra ministeriets side ønskede hold på de økonomiske konsekvenser, og det var ikke muligt at skaffe et tilstrækkeligt sikkert statistisk grundlag til at opnå dette med en lovbunden ordning.

En lovbunden ordning, hvor tilskudsprocenten eller beregningsgrundlaget herfor fastlægges, vil formentlig være til fordel for ansøgerne, men fordelene vil nok være begrænset, idet der indgår flere variable momenter i tilskudsberegningen.

Der er ingen administrative fordele ved en lovbunden ordning, og for undervisningsministeriet vil en lovbunden ordning være forbundet med den ulempe, at de økonomiske konsekvenser bliver mere uoverskuelige, idet beregningerne heraf ifølge Statens Uddannelsesstøtte stadig vil være forbundet med stor usikkerhed, hvilket efter indførelsen af totalrammeprincippet er særdeles u hensigtsmæssigt.

På denne baggrund finder undervisningsministeriet, at ordningen forsat bør være bevillingsstyret.

Gældssaneringsordningen blev indført for at afhjælpe tilbagebetalingsproblemerne med de statsgaranterede studielån. I ordningens første år, tilskudsåret 1983-84, blev der ydet rentetilskud til ca. 15.500 ansøgere, og tilskudsprocenten var 11,5. I andet tilskudsår ydes der rentetilskud til ca. 16.200 ansøgere med en tilskudsprocent på 13,15.

Rentetilskudsordningen udnyttedes i 1983/84 af ca. 37 pct. af de potentielle modtagere med gæld i

intervallet 50-110.000 kr., og af over 70 pct. af de potentielle modtagere med gæld over 110.000 kr. Dermed må ordningen siges at have fået et rimeligt bredt gennemslag, idet relativt mange låntagere med mindre gældsposter ikke er tilskudsberettigede på grund af deres indtægts størrelse.

Den samlede gældsbyrde for statsgaranterede studielån var pr. 31. december 1982 på 8.166,3 mill. kr., hvilket var en stigning på ca. 585 mill. kr. i forhold til året før (7,7 pct.). Samtidig faldt det samlede antal låntagere fra ca. 207.000 til ca. 199.000 eller med ca. 4 pct.

Pr. 31. december 1983 var gældsbyrden steget til 8.167,6 mill. kr. fordelt på ca. 187.000 låntagere. Gældsbyrden er således stagnerende. Dette skyldes til dels rentefaldet, men tendensen i de senere år til at færre uddannelsessøgende optager statsgaranterede lån, begynder også at slå igennem. Det samlede antal af låntagere er således faldende, hvilket har medført, at der i øjeblikket afvikles flere lån end der oprettes. Det må forventes, at denne udvikling vil fortsætte i de kommende år.

I 1982 og 1983 kunne der ligeledes konstateres små fald (ca. 4-5 pct. pr. år) i antallet af statsgaranterede lån i pengeinstitutterne, som måtte indfries, mens de indfrielede beløb fortsat er vokset. For 1983 var tallene 3306 indfrielse til et beløb på 167,7 mill. kr.

Samtidig med stagnationen i de totale tal ser man dog i disse år en betydelig stigning i antallet af personer med store gældsposter. Fra 31. december 1981 til 31. december 1983 er antallet af personer med en statsgaranteret studiegyld på over 150.000 steget fra 3.522 til 8.048, og de udgør en stadig større andel af det samlede antal personer med statsgaranteret studiegyld. Andelen er vokset fra 1,7 pct. i 1981 til 4,3 pct. i 1983.

Selv om den samlede gældsbyrde for de statsgaranterede studielån stagnerer, må det på denne baggrund understreges, at der forsat vil være endog meget store tilbagebetalingsproblemer i mange år fremover. Dels vil det tage nogle år, før hele den store mængde af statsgaranterede studielån optaget frem til støtteåret 1981-82 bliver tilbagebe-

talingspligtige, dels vil problemerne for de enkelte, som har optaget de store statsgaranterede studielån, fortsat være alvorlige, nærmest voksende.

Undervisningsministeriet må konstatere, at rentetilskudsordningen stort set fungerer, som tilsigtet, og at det vil være påkrævet at fortsætte den som en permanent ordning.

Økonomiske konsekvenser

På finansloven for 1984, er der til rentetilskud bevilget 120 mill. kr., på forslaget til finansloven for 1985 er opført en bevilling på 135 mill. kr., og i henholdsvis 1986 og 1987 er opført bevillinger på 145 mill. kr.

Merudgifterne ved lovforslagets gennemførelse vedrører således alene personaleudgifter til det nye ankenævn, der dog i nogen grad opvejes af personalebesparelser i ministeriet. Alt i alt skønnes merudgiften hertil at ville andrage 380.000 kr. årligt.

Merudgiften kompenseres inden for undervisningsministeriets bevillingsrammer.

Administrative konsekvenser

Statens Uddannelsesstøtte og Hypotekbanken vil have de samme administrative opgaver som hidtil. Som en konsekvens af overgangen til en permanent ordning må de stillinger i Uddannelsesstøttens administration af gældssaneringsordningen, som er oprettet som midlertidige, gøres permanente.

Undervisningsministeriet vil blive lettet ved ikke længere at skulle være ankeinstans, til gengæld vil der blive oprettet et nyt ankenævn.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer

Til § 1

Til nr. 1

Ved at fremrykke beregningsgrundlaget for den årlige fastsættelse af formuegrænsen fra at være reguleringspristallet for oktober til at være reguleringspristallet for juli vil man kunne medtage oplysning om den endeligt fastsatte formuegrænse i ansøgningsmaterialet, der fremstilles tidligt på efteråret.

Til nr. 2

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, har rentetilskudsprocenten i de to første tilskudsår været henholdsvis 11,5 og 13,15, idet den varierer efter forholdet mellem den givne bevilling og den tilskudsberettigede studiegæld, som den fremgår af årets ansøgninger.

Ministeriet finder det ikke rimeligt, at en nedgang i ansøgningernes samlede tilskudsberettigede studiegæld sat i forhold til den givne bevilling, i et enkelt år kan medføre en betydelig forøgelse af rentetilskudsprocenten i dette tilskudsår, og derfor foreslås det, at ministeren på grundlag af de indkomne ansøgninger, den givne bevilling og rentetilskudsprocenten for de foregående tilskudsår fastsætter rentetilskudsprocenten for det kommende tilskudsår.

Til nr. 3

Tilføjelsen til § 6, nr. 1 er af redaktionel art og tilsigter at præcisere den gældende retstilstand, at det alene drejer sig om den tilbagebetalingspligt, som kan pålægges af Statens Uddannelsesstøtte i henhold til loven om Statens Uddannelsesstøtte. Der henvises til bemærkningerne til § 6 i lovforslaget om gældssanering af statsgaranterede studielån (Folketingstidende 1981-82; tillæg A sp. 4923).

Til nr. 4

Ved lovens indførelse i 1982 var det forudsat, at undervisningsministeriet skulle være klageinstans i en kortere periode, for at man bedre kunne følge gældssaneringen og derigennem indsamle erfaringer som grundlag for regelfastsættelsen i tilslutning til loven og for lovens revision.

Det findes nu hensigtsmæssigt at henlægge disse ankeafgørelser til et selvstændigt ankenævn og dermed lette ministeriets departement for en række konkrete sager. Da Ankenævnet for Uddannelsesstøtten er hårdt belastet, foreslås der oprettet et nyt ankenævn.

Klagefristen i stk. 2 er den samme som i den nugældende lovs § 11, stk. 1.

Bestemmelsen i stk. 3 er den samme som den nugældende lovs § 11, stk. 2, blot er det efter forslaget det nyoprettede ankenævn, der skal tage stilling til fristoverskridelser.

Til underretning af ankenævnets uafhængighed af centraladministrationen og som garanti for, at sædvanlige retsplejeprincipper lægges til grund ved sagerne behandling i nævnet, skal formanden for ankenævnet ifølge stk. 4 opfylde de almindelige betingelser for at kunne blive dommer. Det tilsigtes, at formandsposten ligesom i Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtte beklædes af en dommer. Det er hensigten, at genbeskikkelse skal kunne finde sted, således som det er tilfældet i Ankenævnet for Uddannelsesstøtten. En forretningsorden for ankenævnet agtes udstedt med hjemmel i stk. 5.

Til § 2

Med ikrafttrædelsesbestemmelsen præciseres blandt andet, at klager over Statens Uddannelsesstøttes og Hypotekbankens afgørelser vedrørende tilskudsårene 1983-84, 1984-85, og 1985-86 skal

indbringes for undervisningsministeriet, og at det nyoprettede ankenævn skal behandle klager over Statens Uddannelsesstøttes og Hypotekbankens afgørelser vedrørende tilskudsåret 1986-87 og følgende tilskudsår.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 4, stk. 2 ændres »oktober« til: »juli«.

Stk. 2. Det i stk. 1 og 3 nævnte formuebeløb på 28.500 kr. reguleres forud for hvert tilskudsår efter reguleringspristallet, der har januar 1980 = 100. Reguleringen foretages på grundlag af reguleringspristallet for oktober måned forud for det kalenderår, hvori tilskudsåret begynder. Beløbene forhøjes eller nedsættes med samme procent som den, hvormed reguleringspristallet er ændret i forhold til et pristal på 100. Den nævnte procentvise regulering beregnes med en decimal. De beløb, der fremkommer efter procentreguleringen, afrundes opad til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100.

2. § 5, stk. 1, affattes således:

»På grundlag af de indkomne ansøgninger, den givne bevilling, og tilskudsprocenten for de foregående tilskudsår fastsætter ministeren rentetilskudsprocenten for det kommende tilskudsår, jfr. dog stk. 2.«

§ 5. På grundlag af de indkomne ansøgninger og den givne bevilling fastsætter undervisningsministeren for et tilskudsår ad gangen rentetilskudsprocenten, jfr. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis rentesatsen for det enkelte studielån i Hypotekbanken er mindre end den rentetilskudsprocent, der er fastsat efter stk. 1, beregnes rentetilskuddet efter denne rentesats.

3. I § 6, nr. 1 tilføjes efter »tilbagebetalingspligten«: »efter reglerne om uddannelsesstøtten«.

§ 6. Tilsagn om rentetilskud kan kun gives, hvis

- 1) ansøger senest ved ansøgningens indgivelse har afsluttet eller afbrudt uddannelsen, eller tilbagebetalingspligten er indtrådt,
- 2) ansøger senest 31. december året forud for det kalenderår, i hvilket tilskudsåret begynder, har indgået en aftale med lån-

giver om at begynde afviklingen af studie-gæld senest ved tilskudsårets begyndelse eller har fået bevilget udsættelse med afviklingen.

4. § 11, affattes således:

»Klager over afgørelser efter loven truffet af Statens Uddannelsesstøtte eller Hypotekbanken kan indbringes for Ankenævnet for Gældsanerung af Statsgaranterede Studielån, der træffer den endelige administrative afgørelse.

Stk. 2. Klager skal indbringes inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende. Afgørelserne skal indeholde oplysning om klageadgangen.

Stk. 3. Ankenævnet kan indtil 6 måneder efter afgørelsen se bort fra overskridelse af fristen, når overskridelsen af særlige grunde er undskyldelig.

Stk. 4. Ankenævnet består af en formand, der skal opfylde de almindelige betingelser for at kunne blive dommer, og 2 andre medlemmer. Medlemmerne beskikkes af undervisningsministeren for et tidsrum af 4 år.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter forretningsordenen for ankenævnet.«

§ 11. Klager over afgørelser efter loven truffet af Statens Uddannelsesstøtte eller Hypotekbanken kan indbringes for undervisningsministeren inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende. Afgørelserne skal indeholde oplysning om klageadgangen.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan indtil 6 måneder efter afgørelsen se bort fra overskridelse af fristen, når overskridelsen af særlige grunde er undskyldelig.

5. § 17 ophæves.

§ 17. Loven tages op til revision i folketingsåret 1984-85.